

МОДЕРНІЗАЦІЯ ВІТЧИЗНЯНОЇ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ В УМОВАХ СВІТОВОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

**МАТЕРІАЛИ
IV МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
(КРОПИВНИЦЬКИЙ, 22-23 БЕРЕЗНЯ 2023 РОКУ)**

Економічний університет, м. Варна Болгарія
Вармансько-Мазурський університет, Польща
Університет професійної освіти в р. Польща
Жилінський університет, р. Словакія
Кіровоградський науково-дослідний експертно-криміналістичний
центр МВС України
Навчально-науковий інститут економічної безпеки та митної справи
Державного податкового університету
Державний університет інфраструктури та технологій
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»
Державна регуляторна служба України
Вища школа адвокатури Національної асоціації адвокатів України
Льотна академія Національного авіаційного університету

МОДЕРНІЗАЦІЯ ВІТЧИЗНЯНОЇ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ В УМОВАХ СВІТОВОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

МАТЕРІАЛИ ІV МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
(Кропивницький, 22-23 березня 2023 року)

УДК 340: 330(063)

М 74

*Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
Льотної академії Національного авіаційного університету
(протокол № 4 від 17 травня 2023 р.)*

**Модернізація вітчизняної правової системи в умовах світової
М 74 інтеграції: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Кропивницький,
22-23 березня 2023 р. / за заг. ред. О. Р. Антонова, С. І. Москаленко.
Кропивницький : ЛА НАУ, 2023. — 368 с.**

ISBN 978-611-01-2892-6

Збірник містить матеріали тез учасників IV Міжнародної науково-практичної конференції «Модернізація вітчизняної правової системи в умовах світової інтеграції», що присвячуються вирішенню актуальних питань захисту прав людини через модернізацію вітчизняної правової системи крізь призму права Європейського Союзу з врахуванням соціально-гуманітарних і філософських аспектів.

Збірник призначено для науково-педагогічних працівників, аспірантів, докторантів, студентів закладів вищої освіти, фахівців-практиків.

*Матеріали друкуються мовою оригіналів.
За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідають автори.*

УДК 340: 330(063)

ISBN 978-611-01-2892-6

© Льотна академія Національного авіаційного університету, 2023.

ЯСТРЕМСЬКА Н.М., ЖУРАВЕЛЬ О.Я.
Заборона катування – одне із фундаментальних принципів забезпечення
прав людини 293

Наукова панель 3

СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ ТА ФІЛОСОФСЬКІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

MOSKALENKO O., LELAKOVA E., HUNDARENKO O.
Legal aspects of phd studies: recognition of non-formal / informal education..... 296

Elżbieta Żywucka – Kozłowska
The philosophy of evil as an obstacle to the development of civil society..... 297

ЛОСИНЕЦЬ А.С., ВЕСЕЛОВ М.Ю.
Проблеми протидії торгівлі людьми на тлі процесів загальної глобалізації
та військового конфлікту в Україні..... 300

НАСТЮК А.А.
Інтеграція дітей та внуків Володимира Святославовича в Європейську
вищу аристократичну еліту..... 302

ПОПКОВ Б.І.
Розвиток soft skills у професійній підготовці майбутніх судноводіїв..... 307

РОМАНЬКО І.І.
Історична ретроспектива формування поняття «громадянське суспільство» .. 310

РОМАНЬКО І.І.
Людина в українському соціумі: історіографія проблеми 313

ЮШКЕВИЧ О.Г.
Гарантії забезпечення прав дитини у законі України «Про охорону
дитинства» 316

Наукова панель 4

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ СУБ'ЄКТАМИ ГОСПОДАРЮВАННЯ..... 320

IRYNA POSTERNAK, SERHII POSTERNAK, OLEKSII POSTERNAK
Accounting and analytical support fot the management of a business entity –
CSTC T-PRR 321

ним. Перехід від Середньовіччя до Нового часу ознаменував визрівання громадянського суспільства і, відповідно, формування усвідомлення різниці між ним і власне державними інститутами. Процес свідомої диференціації почався з Ш. Монтеск'є. Особлива заслуга в розробці концепції громадянського суспільства щодо взаємодії його з державою належить Г. Гегелю. Наприкінці XIX і в першій половині XX ст. дискусії щодо відносин особистості і громадянського суспільства вщухли, але в другій половині XX ст. знову актуалізувалося питання про місце держави та особистості щодо громадянського суспільства.

З початком процесу демократичної перебудови світового співтовариства наприкінці XX ст. загальний інтерес до проблематики громадянського суспільства ще більше зріс. Його наукове дослідження проводиться у невід'ємному зв'язку з проблематикою правової держави. Західні й вітчизняні науковці знайшли принципово нові підходи щодо аналізу поняття «громадянське суспільство», збагативши його новими положеннями. Проте, хоча тема громадянського суспільства й стала однією з провідних у наукових пошуках, сучасні науковці у визначенні цього поняття так і не прийшли до однієї точки зору.

Список використаних джерел

1. Головенько В.А. Громадянське суспільство як важливий чинник політичних та економічних процесів в Україні. Український соціум. 2007. № 1(18). С. 89-103.
2. Карась А. Філософія громадянського суспільства в класичних теоріях і некласичних інтерпретаціях: монографія. Київ; Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка. 2003. 520 с.
3. Кін Дж. Громадянське суспільство. Старі образи, нове бачення / Переклад з англ. О. Глушенко. К.: КІС, 2000. 192 с.

УДК 930.1(477)

ЛЮДИНА В УКРАЇНСЬКОМУ СОЦІУМІ: ІСТОРИОГРАФІЯ ПРОБЛЕМИ

**Романько І.І., к.і.н, доцент
доцент кафедри права та
соціально-гуманітарних дисциплін
льотна академія Національного
авіаційного університету
*irina.romanko20@gmail.com***

Українська гуманітаристика виявляє особливий інтерес до вивчення проблеми людини. Як правило, ця проблема найчастіше вирішувалася в літературному, поетичному ключі, виглядала на кшталт загальних положень та гасел.

Мислитель новітнього періоду української історії Мирослав Попович у праці «*Бути людиною*» [3] сформулював свій погляд на цінності сучасного соціуму. Попович приходиться до висновку, що людська природа парадоксальна, і наводить приклад: «Чи може людина чи володар створити такий досконалий державний апарат, якому сам буде змушений підпорядковуватися?». Автор аналізує питання оцінки людських дій, соціальних аспектів взаємодії між людьми, проблеми статусу вільної людини, відповідальності. Особлива увага акцентується на деперсоналізації соціального буття, коли за допомоги влади суспільство може знищити особистість, руйнуючи засадничу морально-правову структуру соціуму. Теми, які порушує Мирослав Попович, демонструють універсальність людського буття. Ніщо людині не є чужим: вона може плекати внутрішнє багатство і внутрішню убогість, може бути безмежно доброю або страхотливо злою. Найважливіше, однак усвідомити, що бути людиною – це бути здатним розрізнати істину і хибу, добро і зло, прекрасне і потворне. Ми не втрачаємо такої здатності, і це вселяє оптимізм.

У низці наукових друкувань, присвячених проблемам стану та розвитку українського суспільства сьогодення, М.В. Попович розглядав проблеми свободи та прав людини, становлення відкритого суспільства, формування ідеології та ідейно-політичних засад державотворення, стан громадської свідомості в посткомуністичній Україні, особливості української нації та національної ментальності, шляхи гармонізації міжнаціональних та міжетнічних відносин, місце українців в європейській спільноті.

Як зауважував М.В. Попович, гуманістична проблематика створюється в так званій філософії життя, яка завжди була далека від точних методів аналізу й елементарної доказовості. Питання людини – вічне, воно існувало в окремих суспільствах і станах. Неможливо створити алгоритм для вирішення цієї проблеми, який пасував би для кожного часу і народу, так само, як неможливо знайти норму, яка б оцінювала самі норми.

У монографії «*Антропологічний код української культури і цивілізації*» [1] з'ясовуються історичні, теоретичні та методологічні засади наукового пізнання антропологічного коду української культури і цивілізації, її самотності, в епіцентрі якої перебуває Людина як унікальна і найвища цінність. Стрижнем антропологічного коду культури виступає людина, а антропологічного коду цивілізації – суспільство.

Спростовуються різного роду теорії втрати ціннісно-сислової форми буття людини в умовах глобалізації сучасного світу, парадигма «русского міра», коду так званої «общерусской» культури, канонічної території, спільного коріння українського і російського народів.

Автори зосереджуються на аналізі ролі людського чинника в Новій і Новітній історії України. Антропологія української цивілізації цієї епохи охоплює три великі періоди: а) імперський (перебування України у складі російської та Австро-Угорської імперій); тоталітарний (насадження сталінського та гітлерівського окупаційних режимів на теренах України); в) відновлення державної незалежності України, декомунізація та демократизація суспільства, його євроінтеграційні орієнтири.

Якою була українська людина в координатах кожного з цих періодів, як змінювалися її повсякдення, світогляд, цінності, ментальність? Як позначилися на долі людей війни і революції, репресії і Голодомор-Геноцид? Які внутрішні та зовнішні чинники гальмують реформування українського суспільства, стримують утвердження національної ідентичності? Пошуком відповідей на ці та інші питання пронизані розділи монографії, зрештою, вони спрямовані на те, щоб пересвідчитись в істині: Людина – найбільша цінність, наділена категоріями розуму, мислення, дії, моралі та духовності.

У колективній праці *«Людина в сучасному світі»* [2] науковці на підставі аналізу існуючих моделей соціальної держави та особливостей їхніх модернізаційних процесів дійшли висновку: зміст дихотомії «людина–держава» впродовж становлення і тривалого функціонування соціальної держави зазнавав постійних змін. За суттю, соціальна держава прагне до максимального задоволення потреб людини, що, врешті-решт, призводить до негативних наслідків. Свобода людини, яка визначається найвищою цінністю у людському житті, стає надто обмеженою, детермінованою державою. Тож і сам індивід потрапляє в певну матрицю обмежень, що накладає на нього соціальна держава. Унаслідок цього індивід втрачає потяг до активного, ініціативного життя, адже в цьому не має необхідності. Його життєві проблеми вирішені, і замість ініціативності домінуючим принципом життя людини стає принцип споживацтва. Принцип споживацтва, фактично, – результат надто активних дій держави.

Саме тому засадничі принципи соціальної держави піддаються суттєвій трансформації, втілюються в концепції держави можливостей чи держави праці. Відповідно змінюється і зміст відносин «людина–держава». Тепер домінуючим принципом цих відносин стає принцип субсидіарності, передбачаючи життя людини на основі особистої відповідальності. Це не означає, що держава повністю заперечує відповідальність за своїх громадян: власні проблеми людина має розв'язувати самостійно або ж може отримати допомогу від родини, друзів, громади. І лише в тому випадку, коли жоден зі згаданих інститутів не в змозі допомогти людині, їй на допомогу приходить держава. Отже, з людини знімаються обмеження, і їй надається максимальна свобода дій із досягнення того рівня добробуту, який вона сама визначить прийнятним для себе.

Аналіз вищевказаних праць дає можливість сформулювати підсумкові висновки:

Українська гуманітаристика покликана глибше розкрити пріоритетну роль людини у забезпеченні взаємодії культури і цивілізації в контексті інтеграції, глобалізації та інформатизації сучасного світу, динамічних міграційних процесів. З відновленням державної незалежності перед людністю України відкрилися якісно нові можливості для розвитку культури і долучення до її скарбів завдяки демократизації суспільства, розриву з тоталітаризмом, його комуністичним і атеїстичним минулим, відродженню національних цінностей, реформуванню та комп'ютеризації системи національної освіти, появі нових наукових галузей, українізації засобів масової інформації,

інтеграції науки, літератури і мистецтва в європейський та світовий культурний простір.

Актуальними видаються й проблеми антропології політичних процесів та інститутів. Йдеться про подальше утвердження української ідентичності і Соборності, формування політичної свідомості, політичної культури і політичної компетентності соціуму, зростання політичної та громадянської активності людей. Важливо в будь-яких умовах зберігати свій ідентифікатор – національний код, тобто свою мову, культуру, звичаї, пізнаючи відповідний код представників інших етносів і груп.

Продовження наукового осмислення сутності і феномену антропологічного коду української культури і цивілізації дасть змогу відкрити ще чимало таємниць з історії нашої минувшини, ще повніше зрозуміти багатомірність етногенезу українського народу, його самопізнання.

Актуально звучать і сьогодні слова із «Пошуку істини» відомого французького філософа Нікола Мальбранша про те, що із усіх знань, вироблених людством, найбільшою уваги заслуговують знання про людину.

Список використаних джерел

1. Антропологічний код української культури і цивілізації (у двох книгах) О.О. Рафальський, Я.С. Калакура, В.П. Конур, М.Ф. Юрій. Київ: ІГіЕНД імені І.Ф. Кураса НАН України, 2020. 536 с.

2. Людина в сучасному світі. В трьох книгах. Книга 3. Антропний принцип концептуалізації політики у науковому дискурсі: колективна монографія / [В.М. Бебик, І.М. Варзар, І.Я. Вдовичин та ін.]. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2012. 680 с.

3. Попович М. Бути людиною. Видання 3-тє, перероблене. Київ: ВД «Києво-Могилянська академія», 2017. 336 с.

УДК 347.6

ГАРАНТІЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ДИТИНИ У ЗАКОНІ УКРАЇНИ «ПРО ОХОРОНУ ДИТИНСТВА»

**Юшкевич О. Г., доцент кафедри теорії та історії
держави і права факультету № 1
Харківського національного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент
el.iushkevich@gmail.com**

Гарантії забезпечення прав дитини в Україні являють собою багатогранне явище, яке охопити єдиним всеохоплюючим визначенням вбачається проблематичним. На користь цього говорить те, що гарантії, фактично, спрямовані на забезпечення безперешкодного вчинення дітьми різноманітних вольових дій у різних сферах життєдіяльності. Відповідно, гарантії можна вважати чинниками, що не лише впливають на процес реалізації прав дитини, а